

Asia: VN/23102/2020

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksia koskevasta asetusalunnoksesta

Osa 1. Yleinen palaute asetusalunnoksesta

a. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteiden kokonaisuus selkeä ja ymmärrettävä?

Ei. Osio(t), joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä:

Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksia määriteltäessä pitää varmistaa, että vastuu asiakkaan kokonaishoidosta toteutuu ja siitä kulloinkin vastuussa oleva saa käyttöönsä kaikki tarvittavat tiedot. Esimerkiksi kuinka turvataan avosairaanhoidon vastaanotolla riittävä taustatietojen saaminen hoito- ja lääkityshistoriasta? Tähän asiaan pitää kiinnittää erityistä huomioita asetuksen jatkovalmistelussa.

Potilasasiakirjojen käyttöoikeuden rajaaminen välttämättömiin tietoihin on nykyisellä Kanta-palveluiden rakenteella melko hankalaa. Esimerkiksi laboratoriotuloksia tuotetaan eri aloilla ja jokaisella niistä voi olla kokonaiskuvan saamiseksi merkitystä.

Muutosehdotus em. osion parantamiseksi tai muu kommentti

Asetuksella on haastavaa yksiselitteisesti määritellä välttämätöntä tietojen saannin tasoa. Asiakastietojen käyttöoikeuksien rajaamisella ei saa vaarantaa hyvän hoidon toteuttamista ja potilasturvallisuutta. LPY:n mielestä hoitohenkilökunnalla pitää olla aina saatavilla kaikki tarvittava tieto, mitä hyvän ja potilasturvallisuuden takaavan hoidon toteuttamiseksi tarvitaan.

b. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet toteutettavissa käytössänne olevaan tietojärjestelmään?

On osin tehtävissä, osin ei

Muutosehdotus tai muu kommentti

Lausunnolla oleva käyttöoikeusasetus edellyttää merkittäviä tietojärjestelmiä koskevia muutoksia. Niiden toteuttamiseen tarvitaan aikaa ja taloudellisia resursseja.

c. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet riittävät kattavat, jotta niiden perusteella voidaan antaa käyttöoikeudet kaikille asiakastietoja käsitteleville henkilöille?

Ei. Osio, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä:

Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä

1. Erikoisalojen lääkärien, kuten kuvantamisen ja diagnostisten alojen lääkärien käyttöoikeudet potilasturvallisuuden takaamiseksi; 2. Käyttöoikeudet moniammatillisissa palveluprosesseissa- ja ketjuissa

Muutosehdotus tai muu kommentti

Asetuksessa on otettava esitettyä selkeämmin huomioon käytännön hoidon sujuvuus niiden työtehtävien osalta, jotka tukevat lääkärin kliinistä työtä. Esimerkiksi lääkäriillä tulee olla jatkossakin mahdollisuus tutustua ajanvarauksen tehneen potilaan tietoihin ennen vastaanottotilannetta. Potilasturvallisuuden lisäksi tärkeitä näkökohtia ovat myös moniammatillisesti sujuvat palveluprosessit ja -ketjut.

Liian tiukka sääntely voi aiheuttaa haasteita ja luoda tarpeetonta viivettä potilaan hoitamisessa.

Käyttöoikeusasetuksella ei saa luoda esteitä sille, että yhden erikoisalan työntekijät eivät saisi tarvitessaan käyttöönsä toisen erikoisalan tietoja.

Käyttöoikeusasetuksessa tulee huomioida myös alat, jotka eivät välttämättä koske suoraan potilaan hoitoa, kuten diagnostiikkaa tekevä ammattihenkilöstö. Käyttöoikeusasetuksessa ei saa rajata esimerkiksi radiologin pääsyä potilaan tietoihin. Kuvantamisen ja diagnostisten alojen lääkärin työn kannalta potilaan tietojen katselu voi olla tarpeellista potilasturvallisuuden varmistamiseksi, esim. lääkityshistoria ja allergiat.

Tietojen siirto ei saisi olla tarpeettoman jäykkää ja tiedonsaannissa täytyy ottaa huomioon koko hoitoketjun toimivuus.

d. Kuinka suuren osan työntekijöistä kohdalla käyttöoikeuksien laajuus muuttuu asetuksen myötä?

-

e. Miten asetusluonnoksen mukaiset käyttöoikeudet muuttaisivat ammattihenkilöiden työtä?

-

a. kustannukset euroina

-

b. työmäärä (htkk)

-

c. muutosten toimeenpanon edellyttämä aika kuukausina

-

d. tietojärjestelmämuutokset

-

Jos kyllä, kerro tarkemmin minkälaisia muutoksia

-

Osa 2. Käyttöoikeudet terveydenhuollossa

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus kaikkiin asiakastietoihin?

Hoitavalla lääkärillä tulee olla aina saatavilla kaikki tieto, mitä hyvän ja potilasturvallisuuden takaavan hoidon toteuttamiseksi tarvitaan.

Onko laaja-alainen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

Käyttöoikeusasetuksessa tulee huomioida myös sellaiset alat, jotka eivät välttämättä koske suoraan potilaan akuuttia hoitoa, esimerkiksi diagnostiikkaa tekevä ammattihenkilöstö.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Käyttöoikeusasetuksessa ei saa rajata esimerkiksi radiologin pääsyä potilaan tietoihin, koska tämä saattaa vaarantaa potilasturvallisuuden.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

Onko rajattu hoidollinen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

Onko hoidon tuen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Tulisiko opiskeluhuoltoon kuuluva terveydenhuolto (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja opiskeluhuollon psykologipalvelut) olla oma palvelunsa asetuksen 3 §:ssa?

-

Mitä potilastietoja opiskeluhuollossa välttämättä tarvitaan?

-

Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan opiskeluhuollon potilastietoja?

-

Osa 3. Käyttöoikeudet sosiaalihuollossa

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Mitä sosiaalihuollon asiakastietoja kuraattoripalvelussa välttämättä tarvitaan?

-

Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan kuraattoripalvelun asiakastietoja?

-

Osa 4. Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon muissa tehtävissä

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Osa 5. Muu palaute

Muita huomioita ja palautetta asetusluonnoksesta

Käyttöoikeusasetuksen toimeenpanossa on valvottava sitä, että valtuuksia tullaan käyttämään lain säättämässä merkityksessä. Tietojen katselusta on jätävä merkintä ja tallennettujen käyttötietojen pitää epäselvissä tilanteissa olla kokonaisuudessaan saatavilla.

Käyttöoikeusasetuksen toimeenpanoa on tärkeää arvioida sekä hyvän hoidon edellytysten, potilasturvallisuuden että yksityisyyden suojan näkökulmasta: mitä vaikutuksia käyttöoikeusasetuksella on potilastyön sujuvuuteen ja potilasturvallisuuteen.

Partanen Ismo
Lääkäripalveluyritykset ry